

Valtuustoaloite päätöksenteon avoimuudesta ja kokonaisuuksien paremmasta hallinnasta

Kaupunginhallitus 17.09.2025
128/00.02.13/2024

Kaupunginvaltuusto 14.2.2024 §16

Esittely:

Valtuutettu Murto (SDP) jätti valtuustoaloitteen koskien päätöksenteon avoimuutta ja kokonaisuuksien parempaa hallintaa, joka kuuluu seuraavasti:

”Paimiossa kunnallinen päätöksenteko on ollut jo jonkin aikaa lyhytnäköistä ja poukkoilevaa. Päätöksiä on arvosteltu niihin liittyvien taloudellisten velvoitteiden, lyhytnäköisyyden ja valmistelutapojen suhteen. Päätöksien valmistelu ja päätöksenteko on keskittynyt entistäkin suppeammalle joukolle kuntapäätäjiä.

Paimiolaiseen päätöksentekoon on alkanut ilmaantua demokratian vastaisia ja moitittavia toimintatapoja. On ajauduttu tilanteeseen, jossa kokonaisuuksien hallinta ei ole enää kenenkään hallinnassa. Tällainen päätöksentekokulttuuri ei ole avointa ja läpinäkyvää eikä paimiolaisten edun mukaista.

Päätöksentekoon liittyvien asiakirjojen, liitteiden, selvitysten sekä oheismateriaalien saatavuudessa on Paimiossa ollut jo pitkään ongelmia. Lautakuntien ja muiden ryhmien pöytäkirjat ovat olleet julkisuudelta piilossa, vaikka niiden sisältö olisi päätöksenteon seuraamisessa ensiarvoisen tärkeää. Kuntalaisilla pitäisi olla oikeus seurata itseä ja kuntaa koskevaa päätöksentekoa.

Kunnan päätöksentekokulttuurilla on monimuotoisia vaikutuksia kaikkiin eri ihmisryhmiin. Kuntalaisten ja yritysten tasa-arvoista ja yhdenvertaista kohtelua tulisi edistää kauaskantoisesti ja suunnitelmallisesti.

Selvitetään, miten paimiolainen päätöksenteko voisi jatkossa olla pitkäjänteisempää ja läpinäkyvämpää sekä kokonaisuudet paremmin huomioonottavampaa.”

Aloitteessa esiin nostetut näkökulmat päätöksenteon avoimuudesta, pitkäjänteisyydestä ja kokonaisuuksien hallinnasta ovat kunta-demokratian ja hyvän hallinnon kannalta tärkeitä.

Päätöksenteon julkisuus

Paimion kaupungin päätöksenteossa noudatetaan kuntalakia (410/2015) ja julkisuuslakia (621/1999). Lainsäädännön lähtökohtana on, että kunnalliset asiakirjat ja päätökset ovat julkisia, ellei laissa erikseen säädetä salassapitoperusteista.

Päätöksenteon julkisuutta toteutetaan mm. seuraavin tavoin:

- Kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja lautakuntien kokousten pöytäkirjat julkaistaan kaupungin verkkosivuilla, kun ne on tarkastettu ja niistä on poistettu mahdolliset salassa pidettävät tiedot.
- Esityslistat ja oheismateriaali pyritään julkaisemaan verkossa ennen kokousta, jolloin kuntalaiset voivat seurata valmistelua.
- Päätöksentekoaikojen julkisuutta rajoittavat ainoastaan ne tapaukset, joissa asiakirjat sisältävät lain perusteella salassa pidettäviä tietoja, kuten yksityishenkilöiden terveystietoja tai liikesalaisuuksia.

Kokonaisuuksien hallinta ja pitkäjänteisyys

Kaupungin strateginen johtaminen perustuu valtuuston hyväksymään kaupunkistrategiaan, talousarvioon ja taloussuunnitelmaan, joissa määritellään toiminnan pitkän aikavälin tavoitteet ja painopisteet. Päätöksenteon johdonmukaisuutta vahvistetaan myös:

- Valmistelun laatuun kiinnittämällä huomiota: esityslistateksteihin sisällytetään jatkossa entistä systemaattisemmin taloudelliset, toiminnalliset ja vaikutusarviot.
- Poikkihallinnollisella yhteistyöllä: asioiden valmistelussa varmistetaan eri toimialojen näkökulmien huomioiminen.
- Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien kehittämisellä, esimerkiksi sähköisillä palautekanavilla ja avoimilla keskustelutilaisuuksilla.

Jatkotoimenpiteet

Kaupunki selvittää, miten päätöksenteon avoimuutta ja kokonaisuuksien hallintaa voidaan käytännössä vahvistaa. Erityistä huomiota kiinnitetään:

- siihen, että päätöksenteon asiakirjat ja liitteet ovat helposti saatavilla ja löydettävissä kaupungin verkkosivuilla,
- että valmistelun eri vaihtoehdot ja vaikutukset tuodaan selkeästi esiin,
- sekä että kuntalaisille tarjotaan matalan kynnyksen mahdollisuuksia antaa palautetta ja seurata päätöksentekoa.
- kaupunginjohtaja pyrkii tuomaan tulevia valmistelussa olevia keskeisiä asioita hallituksen tietoon kaupunginjohtajan ajankohtaiset osiossa.

Esittelijä: vt. kaupunginjohtaja Turpela Nina-Mari

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus merkitsee selvityksen tiedoksi ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös: